

KennisCentrum
Natuur en
Leefomgeving

KCNL: Biodiversiteitsmonitoring

Protocol vleermuizen

Danny Meriën & Nick Pruijn

30-10-2020

KennisCentrum
Natuur en
Leefomgeving

Protocol vleermuizen

- Achtergrond
- Protocol
- Toekomst
- Kennisclips 1 en 2 (kennisclip 3 volgt later)

Achtergrond

- Vleermuizen streng beschermd in Wet natuurbescherming
- Belangrijke groep voor bestrijding schadesoorten
- In Nederland volledig afhankelijk van insectenaanbod
- Indicator kwaliteit omgeving
- Diervriendelijk te monitoren
- Waardevolle ervaring voor studenten in groene ruimte en daarmee een goede voorbereiding op het werkveld.

Protocol

- Bestaande vleermuisprotocol blijft altijd zoveel mogelijk de basis.
2021 is deze week gepubliceerd

- Volgt zoveel mogelijk protocol foerageergebieden

- Periode
- Weersomstandigheden
- Tijdsduur 2 uur
- Tussenperiode (afhankelijk van onderwijs)

functie en onderzoeksconditie	Pipistrellus pipistrellus
versie maart 2017	gewone dwergvleermuis
foerageergebied	
periode van	(1 apr) 15 apr - 15 okt (15 nov)
starttijd t.o.v. zonsondergang	0 min na
eindtijd t.o.v. zonsopkomst	(30 min) 0 min voor
aantal & duur veldbezoeken	2 x 2 uur, waarvan 1 x in de kraamperiode
periode tussen veldbezoeken	tenminste (4) 8 weken
werkwijze bij determinatie	geluidswaarneming, altijd mogelijkheid opname [& sonogram]
temperatuur hoger dan	(7 - 9°C) 10°C
windkracht minder dan	4 Bft (6 Bft)
maximale neerslag	motregen

- Op de zelfde locatie waar ook planten en insecten worden gemonitord

Protocol

- Niet gemakkelijk soorten vleermuizen te herkennen. Daarom niet alle soorten haalbaar om mee te nemen daarom starten met “makkelijke” soorten
- Start: vijf soorten vleermuizen mbv kennisclips en workshops in het veld
- Veiligheid:
  - In de stad van de school
  - Lichtgevende hesjes
  - Brief voor omwonenden

functie en onderzoeksconditie	Pipistrellus pipistrellus
versie maart 2017	gewone dwergvleermuis
foerageergebied	
periode van	(1 apr) 15 apr - 15 okt (15 nov)
starttijd t.o.v. zonsondergang	0 min na
eindtijd t.o.v. zonsopkomst	(30 min) 0 min voor
aantal & duur veldbezoeken	2 x 2 uur, waarvan 1 x in de kraamperiode
periode tussen veldbezoeken	tenminste (4) 8 weken
werkwijze bij determinatie	geluidswaarneming, altijd mogelijkheid opname [& sonogram]
temperatuur hoger dan	(7 - 9°C) 10°C
windkracht minder dan	4 Bft (6 Bft)
maximale neerslag	motregen

Protocol

- Iedere school eigen invulling binnen het curriculum
- Bijv Almere: Jaar 1 Begeleidende workshops veldweek in Orvelte en opdracht in cursus in P4
- Vanuit project batdetectors aangeschaft (U256) voor gebruik door studenten. Te gebruiken met sonogrammen en daarmee eventueel geschikt voor complexe soorten analyse.
- Pilot in mei helaas niet doorgegaan ivm Corona

Toekomst?

- Uitbreiding van aantal soorten binnen de hoofdfase of minor in combinatie met expert training?
  - Meer informatie over zeldzamere soorten en waardevolle ervaring voor studenten
  - Begeleiden van MBO of propedeuse studenten?
- Monitoring effectiviteit mitigatie projecten?
  - Welke type mitigatie werken en door welke soorten worden ze gebruikt. Hoe lang voordat ze worden gebruikt?
  - Meerdere bedrijven kunnen dan mogelijk aanhaken.
- Experiment + monitoring gezaagde proefholtes in bomen
  - Kan dit een effectieve manier van mitigatie worden voor boombewonende vleermuizen?

KENNISCLIPS

<https://sway.office.com/q5nNiYWMLV7UFszL?ref=email>